

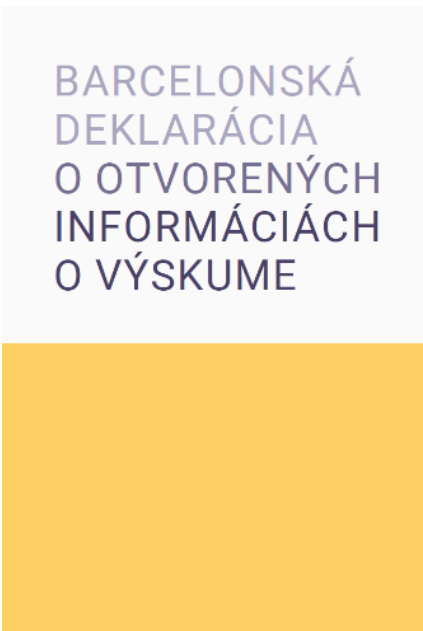
BARCELONSKÁ DEKLARÁCIA O OTVORENÝCH INFORMÁCIÁCH O VÝSKUME

Mgr. Lucia Nižníková

V apríli 2024 bola zverejnená **Barcelonská deklarácia**, ktorá presadzuje väčšiu **otvorenosť informácií týkajúcich sa výskumu**. Je ďalšou z mnohých iniciatív, ktoré sa usilujú o otvorenosť, transparentnosť, zodpovednosť a inklúziu vo vede. Aktuálne má viac ako 100 signatárov z radov univerzít, výskumných inštitúcií, financovateľov výskumu a ďalších organizácií pôsobiacich v oblasti vedy a výskumu.

Základnou premisou Barcelonskej deklarácie je vyhlásenie, že informačné prostredie výskumu si vyžaduje zásadnú zmenu a cieľom iniciatívy je demokratizácia prístupu k informáciám o výskume. Barcelonskú deklaráciu o otvorených informáciách o výskume pripravila skupina 25 odborníkov na informácie o výskume, ktorí zastupujú organizácie realizujúce, financujúce a hodnotiace výskum, ako aj organizácie, ktoré poskytujú informačné infraštruktúry pre výskum. Skupina sa stretla v Barcelone v novembri 2023 na seminári, ktorý organizovala nadácia SIRIS. Prípravu deklarácie koordinovali Bianca Kramer (Sesame Open Science), Cameron Neylon (Curtin Open Knowledge Initiative, Curtin University) a Ludo Waltman (Centre for Science and Technology Studies, Leiden University). Finálne znenie deklarácie bolo zverejnené 16. apríla 2024.

Signatári Barcelonskej deklarácie o otvorených výskumných informáciách sa zaväzujú k dodržiavaniu týchto pravidiel:

BARCELONSKÁ
DEKLARÁCIA
O OTVORENÝCH
INFORMÁCIÁCH
O VÝSKUME

1. otvorenosť sa stane štandardom pre výskumné informácie, ktoré používame a vytvárame,
2. spolupráca so službami a systémami, ktoré podporujú a umožňujú otvorené informácie o výskume,
3. podpora udržateľnosti infraštruktúr pre otvorené informácie o výskume,
4. podpora kolektívnych opatrení na urýchlenie prechodu na otvorenosť výskumných informácií.

Barcelonská deklarácia predstavuje ďalší významný krok smerom k otvorenosti, transparentnosti, zodpovednosti a inklúzii vo vede. Európska asociácia univerzít (European University Association, EUA), ktorej individuálnym členom je aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, uvítala jej zverejnenie, keďže hodnoty deklarácie sú v súlade s tromi kľúčovými prioritnými oblasťami EUA v jej programe na podporu otvorenej vedy na rok 2025.

Aktuálne má deklarácia viac ako 100 inštitucionálnych signatárov. Inštitúcia, ktorá sa chce stať signatárom, sa môže obrátiť na contact@barcelona-declaration.org.

Slovenský preklad Barcelonskej deklarácie zabezpečil Odbor podpory otvorenej vedy a výskumu Centra vedecko-technických informácií SR. V prvom štvrtroku 2025 bude dostupný na oficiálnej stránke deklarácie v sekcii *Translations*.

Použitie zdroje:

- [1] *Barcelona Declaration on Open Research Information* [online]. Barcelona Declaration on Open Research Information, 2024 [cit. 2024-12-09]. Dostupné na: <https://barcelona-declaration.org/>
- [2] Barcelonská deklarácia o otvorených výskumných informáciách. In SK4ERA [online]. 16.04.2024 [cit. 2024-12-09]. Dostupné na: <https://eraportal.sk/aktualita/barcelonska-deklaracia-o-otvorených-výskumných-informáciách/>
- [3] Barcelonská deklarácia podporuje otvorenú vedu. In *Slovenská rektorská konferencia* [online]. Bratislava: Slovenská rektorská konferencia, 2023 [cit. 2024-12-09]. Dostupné na: <https://www.srk.sk/sk/aktuality/711-barcelonska-deklaracia-podporuje-otvorenu-vedu>
- [4] The EUA Open Science Agenda 2025. In *European University Association* [online]. Brussels: EUA – European University Association, 03.02.2022 [cit. 2025-01-02]. Dostupné na: <https://www.eua.eu/downloads/publications/eua%20os%20agenda.pdf>